Ч. 250. Середа 6 (19) падолиста 1902. Рік XII.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улица Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівскої“.

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провинциї:
на цілий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . „ —·40
Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . „ —·90
Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

(До ситуациї. — З Угорщини. — Про уступленє Побєдоносцева.)

Як доносять з Відня, ситуация все ще не вияснена і непевна. Ходять найріжнійші поголоски, а між ними і та, що переговори в справі коаліциї розбили ся. — Намістник ческий ґр. Куденгове перебуває від суботи у Відни. Конферував там з ріжними визначнійшими личностями, а між иншими з др. Крамаржем, дром Бернрайтером і перебуваючим тепер у Відни дром Еппінґером, провідником поступових Німців в Чехії. Та послідна конференция, як доносить Zeit, не довела до ніякого успіху. — Neue freie Presse доказує у вступній статі, що намірена ческо-польско-німецка коаліция розбила ся. Др. Еппінґер показав ся непохитним в своїй опозициї. Видко ділав против Бернрайтера. — На дневнім порядку нинішного засїданя палати послів стоять такі справи: дальша дискусия над віденьскими виборами, наглячі внесеня в справі запомог і справа торговлї збіжем на речинець.— Доносять також — як кажуть — з доброго жерела, що правительство предложить на однім з найблизших засїдань палати послів проект закона о знесеню службових урядничих кавций. — В Кутній горі, в мешканю молодоческого провідника дра Пацака, відбула ся в суботу дуже важна конференция межи найвизначнійшими представителями Чехів а дром Резеком. В тій конференциї взяли участь: др. Пацак, Берноляк, Крамарж, др. Резек, представитель загального ческого комітету, др. Скарда і редактор Narodn-их List-ів Аниж. Здасть ся, що на тій конференциї прийшло до умови між правительством а Чехами на тій основі, що в заміну за внутрішний урядовий язик ческий одержать Німці новий поділ судових округів, з увзглядненєм їх народних жадань і утвореня національних курий в ческім соймі. В звязи з тим стоїть вість, що др. Кербер покликав до себе дра Еппінґера.

Magyar Nemzet оповіщує вступну статю написану голосним мадярским писателем Мавриком Йокаєм п. з. „Король і нарід“. В тій статі обговорює Йокай виголошувані майже кождого дня в угорскім соймі бесїди опозицийних послів, направлені против короля і висказує з тої причини жаль. Підносить великі заслуги Монарха і єго великодушність супротив мадярского народа та славить память пок. королевої Єлисавети. Дальше зазначує, що під правлінєм короля розвинула ся Угорщина, стала могучою державою і уживає тревалого мира. Супротив того просить автор опозицию, аби занехала свого поведеня і не кидала в нарід підбурюючих покликів. Кінчить словами Деака: Всьо можемо покласти на карту лише не вітчину.

Перед кількома днями появила ся в німецкій праси вість, що старший прокуратор синоду Побєдоносцев наміряє уступити. Візбаденьский кореспондент Frankfurter Ztg. розмавляв в тій справі з личностию, як каже, близько стоячою до Побєдоносцева, а та впевнювала єго, що старший прокуратор синоду цілком не єсть утомлений працею і не гадає уступати. Супротив довіря, яким тішить ся у царя Николая, не може бути бесїди о тім, аби єго віддалено против єго волї. Безусловно треба числити ся з тим, що до кінця житя буде Побєдоносцев займати теперішний свій уряд. Єго наслідником буде імовірно перший єго помічник, Саблер, син Німця евангелика з балтийских провінций: Росиянки. Недавно обходив він 35-лїтний ювилей службовий і по повороті з Неаполя був в Петербурзї витаний з великими почестями.

---

19)

ПОДОРОЖ по СИЦИЛЇЇ.

(Після Тайнерта, Шинера, Брокка і др. зладив К. Вербин.)

IX.

Малярия.—Суспільна хороба Сицилії: маффія. — Каморра. — Суспільні відносини на Сицилії в старині; богатство і нужда в теперішних часах.

(Дальше).

Ціла Сицилія була в дуже сумнім станї. Села були в руках ворохобників, звязь межи містами була перервана, а навіть і в самих містах було дуже небезпечно, бо ніякому невільникови не можна було вірити, а вільна голота користала з розладу та рабувала і убивала при кождій нагоді.

Позаяк ворохобникам не удало ся дістати в свої руки якогось міста, то Трифон впав на гадку оснувати собі кріпость яко осередок і опору ворохобнї а заразом і королівску резиденцию для себе. Він вибрав собі на то стрімку вижину, що лежала на яких дві милї від полудневo західного побережа, недалеко від того місця, де нинї єсть місто Кальтабеллотта. Тота вижина, де було сикелійске село, звала ся Тріокаля, нїби задля того, що мала три красні прикмети: укріплене з природи положенє, подостатком води і дуже урожайну околицю, де особливо удавав ся виноград. Заким взяв ся до ставленя своєї твердинї, вислав до Атеніона приказ, щоби той зі своїм войском ставив ся в Тріокалї. Римляни сподівали ся, що задля суперництва межи обома королями невільників, з котрих Трифон був більше зарозумілий а Атеніон мав далеко більше здібностий, прийде до якогось роздору. Але Атеніон в інтересї єдности не спротивив ся, піддав ся приказови, і не зважаючи на себе самого, признав Трифона своїм королем.

Трифон обвів тодї Тріокалю муром і глубоким окопом, вибудував собі королівску палату і заосмотрив кріпость обильно запасами всілякого рода. Яко віднаку свого достоїнства прибрав він ношу найвисших римских урядників і велів супроводжати ся лікторам. Наконець вибрав найрозумнїйших і найзнатнїйших невільників і утворив з них сенат. Ся мішанина римско-републиканьскої форми з азийским деспотизмом, була дуже дивним з'явищем. До того прилучило ся ще й то, що Трифон поклонив ся Палїкам, національним богам Сикелїв, котрі, що правда, були також і богами покровителями невільників, та зложив їм в жертві з вдячности за свій успіх пурпурову одежу.

З весною 103 року вислали Римляни пропретора Л. Лїцинія Люкуля з войском, в силї сімнайцять тисячів мужа на Сицилію, щоби зробив конець державі невільників. Трифон хотів обмежити ся на оборону Тріокалї, але Атеніон спротивив ся тому, щоби замикати ся в кріпости і тим зрікати ся цїлого краю зі всею помочию від него, і так бути змушеним скорше чи пізнїйше піддати ся. За єго порадою вибрало ся войско невільників, як кажуть, в силї сорок тисячів мужа, в похід против пропретора, і приняло битву. Римляни побідили по страшній борбі внаслідок висшости свого способу воювання. Атеніон, що боров ся як герой, тяжко ранений, ледви з тяжкою бідою втік серед темноти ночи. Двайцять тисячів невільників погибло на місци, а прочі з Трифоном втекли до Тріокалї.

Побиті були так зневохочені, що Люкуль, як би був енерґічно використав свою побіду і погнав ся був в слїд за втїкачами, був би вже тогди закінчив війну. Коли наконець девятого дня з'явив ся під Тріокалею, невільники вже опамятали ся з поражки і ставили так завзятий опір, що Люкулль по кількох стичках відступив від облоги кріпости. Від тої пори не робив він вже нїчого а невільники набрали знов довіря в свої сили, і враженє румеского побіди затерло ся борзо. Люкулля, коли вернув до Риму, ставили перед суд нїби то за продайність, і засудили.

Ще менше як Люкулль міг вдіяти єго наслідник, претор Сервілій. Невільники виступали далеко сьмілїйше як давнїйше, аж ось помер Трифон, і королівска власть перейшла на енерґічного Атеніона. Атеніон перейшов в походї цїлий острів, здобував всілякі міста, і мало вже що бракувало, а був би дістав в свої руки місто Мессану. Сервілій сидів тихо, а навіть, як кажуть, невільники раз єго побили.

Новинки.

Львів дня 18-го падолиста 1902.

— **Важне для катихитів і тих, що учать релїгії в народних школах.** Третю часть практичного провідника для катихитів, в котрій поясню́е ся наука релїгії для 5 і 6 степеня зглядно для 3 і 4 кляси народних шкіл, можна набути в книгарнях ім. Шевченка і Ставропигійскій у Львові по цїні 2 К 40 сот., з почтовою пересилкою о 20 сот. більше. Першу і другу часть тої книжки можна набути рівнож в згаданих книгарнях по цїні 2 К 40 сот., а з пересилкою почтовою о 20 сот. більше.

— **Земля на продаж.** В Маняеві, повіта золочівского, парцелює ся фільварок около 600 морґів, в тім 350 орного поля і корчунку, 50 морґів сїножати а 200 морґів лїса. Земля пшенична. Цїна від 400 кор до 500 кор. за морґ. Млин водний на 4 каменї. На корчунку дуби. Зголошеня до о. Филемона Тарнавского, пароха в Маняеві, п. п. Олїїв.

— **По своїм весїлю згоріли.** З Будапешту доносять про таку страшну подію. В громадї Кальна-Розтока, ушгородского комітату, відбувало ся недавно тому весїлє господарского сина Франца Коца, що перед кількома недїлями вернув з войска, з богацькою дївчиною Єлисаветою Грушка. На весїлю як звичайно, а тим більше у богачів на Угорщинї, гостї і молоді частували ся вином до пізна, аж по півночи полягали всї спати, а молоді, як то буває у тамошних селян, пішли на вишку в сїно. О 6-ій годнї рано стали бити дзвони на трівогу, а коли люди повибігали з хат, побачили, що Коцова хата стоїть цїла в огни. Всї, що спали в горіючій хатї, повтїкали, а на молодих забули. Та й впрочім годї вже було їх ратувати. Коли огонь пригашено, знайдено молодих згорівших на вуголь. Підозріне впало на давну любку молодого Франца, що то она підпалила хату, але она змогла поставити доказ своєї невинности і еї пущено на волю. Дальше слїдство показало, що хата займила ся від розпаленої печи.

— **Намірене самоубийство.** Оногди около години 9-ої рано при улици Божиичій найдено лежачого на земли мужчину з простріленими грудьми. В незнакомім, одїтім в цивільну одіж пізнано жовнїра 11 полку артилериї Івана Парадюка. Поготівлє ратункової стациї відвезло десперата до ґарнїзонового шпиталя. Житю Парадюка грозить поважна небезпечність. Причиною самоубийства має бути знеохота до житя.

— **Хто хоче, щоби єму волосє ставало на голові,** нехай прочитає слїдуюче оповіданє людини, котра лиш якимсь чудом ушла смерти з рук убийника. Дня 10 с. м. судив суд в Парижи молодого, несповна 20-лїтного, горлоріза, Лясіє, котрий дня 1 цьвітня звабив до свого помешканя господиню дому паню Дїпон, 60-лїтну женщину, щоби там еї убити і відобрати від неї гроші, які она того дня призбирала за чинш. За сьвідка ставала сама панї Дїпон, котра мимо страшних мук і тяжкого покалїченя в ріжний спосіб остала ся при житю, вилїчила ся і так розповідала перед судом про свою страшну пригоду. Лясіє попросив еї, щоби она рано о 10 годинї прийшла сама до него по чинш, бо знав, що о тій порі не буде вже ніякого чиншівника дома. Скоро лиш Дїпон увійшла, Лясіє кинув ся на ню і стрілив до неї в голову з револьвера, а відтак став мучити. Панї Дїпон казала: Лясіє удав, що хоче менї платити банкнотом на сто франків і жадав, щоби я єму з него здала. Я ще не мала часу й „ов“ сказати, як він вже приступив до мене, приложив револьвер до голови і впакував менї в голову з правого боку дві кулї. При тім говорив тихо, лагідно, щоби не наробити крику: Ну, тепер чей будете вже вдоволені, чей вже буде з вас. Я вхопила ся камінної плити на комоді, щоби не впасти і стояла мимо того, що мала дві кулї в голові. Він тогди зайшов з лївого боку і вдарив мене з цїлої сили кулаком в лице, щоби мене перевернути. Потягнув мене аж до своєї постелї і сїв на мене як на коня. Я сказала тогди до него: Змилуйте ся, пане Лясіє, не убивайте мене; благаю вас задля моїх дїтий. Але він здушив мене колїнами і притиснув до землї, та взяв ся до мене, як той лев. На хвильку випростував ся і держачи мене одною рукою, сягнув другою по молоток, що лежав на его постели і оттут — бідна женщина показала при тім на ледви що загоєну рану на своїй старій голові — вдарив мене страшенно в ухо, а тут другий раз в чоло. Ще й тепер видко діру на чолї. Відтак взяв знову револьвер, котрий тимчасом поклав був на підлогу і стрілив до мене знову, одну кулю ось тут в шию а другу в голову. В сїм місци видко ще близну. Опісля вхопив мене обіруч за горло і став душити. Я стала при тім трохи кричати: ой, ой! і хотїла кликати на поміч. Але я не могла, бо він ще більше душив мене. Єго пальцї таки аж влїзли менї в тїло. Причім удало ся менї вхопити его за один палець зубами, і я стиснула їх, а він тодї до мене: О нї, так не робіть! Пустїть мене, то я вас пущу! Я его пустила, а він тодї взяв ся ще більше мене душити. Ах мої панове присяжні, що я тогди витерпіла! Як мене то болїло, коли він душив мене за горло! Я не годна вам того розповісти. Торгав мене, сїпав, душив, натягав горло так, як ту ґумову руру, котру хтось хоче розірвати. А я вже могла лиш тихо хорчати: Хе! Ой! Хе! Ой! Коли побачив, що не може мене задушити, взяв хусточку, що лежала приготовлена коло молотка на его постели, роздер менї нігтями зуби і вдарив кулаком в лице, щоби мене змусити розтворити щоки, а при тім сказав сердито до себе: Старе стерво! Таке жилаве, що годї его убити! Сказав то тихо сам до себе, нїхто того не чув, лиш я сама. Нїхто не прибіг мене ратувати, не було і живої душі. Він окинув тодї хусточку як би шнурок і хотів менї заложити еї на шию. В тій цїли вхопив мене за ухо і підніс голову до гори. Ах, як страшно мене то болїло. В одно ухо вдарив мене молотком, в друге стрілив. Моя голова була ще лиш як би закровавлена колода. Я вже не могла більше боронити ся і удала, що вже не жию. Але я анї на хвильку не стратила притомности. Два рази брав він мене за живчик, а що не міг его досмотрити ся, гадав, що я вже вмерла і пустив руку. Я примкнула очи, але все виділа. Я чула, як він приступив до комоди, висипав з моєї мошонки гроші на мисочку, убрав ся в чисте білє і вийшов... Через цїлий час того оповіданя Лясіє мовчав, аж коли Дїпон скінчила оповідати, він зачав еї перепрошувати і казав, що він робив то все, бо хвилево зійшов був з розуму.

— **Божевільний в церкві.** В недїлю дня 9 падолиста збожеволів в коломийскій церкві гончар Андрій Лутник По скінченім богослуженю став він свистати ріжні релїґійні пісні та горячо молити ся, впевняючи всїх, що він став „за ксьондза“.

Той соромний хід війни спонукав наконець сенат вислати в 101 роцї на Сицилію конзуля М. Аквілія, здібного войска з конзулярним войском. Аквілій побив Атенїона у великій битві і убив его самого в поєдинку. По сїй поражцї на мали вже невільники відваги ставати до борби в отвертім поли і повтїкали до своїх кріпостий, а тимчасом Аквілій вів борбу енерґічно дальше і здобував одну кріпость за другою. В борбі з ним згинуло трийцять тисячів невільників. Послїдний відділ в силї тисяч людий взяв Аквілій до неволї та привіз до Риму, щоби они там для увеселеня римского народу бороли ся в цирку з дикими зьвірами. Розповідають, що ті хоробрі люди волїли в очах народу самі собі смерть робити і пробивали ся мечами.

Тим закінчила ся та ворохобня. Добробит острова страшно потерпів і треба було довгого часу, аж урожайний остров підніс ся знову яко-тако по тих ударах. Але в ладї господарки невільниками знову не змінило ся нїчого. Коли в трийцять лїт пізнїйше зворохоблені невільники і ґлядіятори під проводом Спартака пустошили Італїю, заворушило ся було також і межи невільниками на Сицилії, але тодї вже не допущено до того, щоби ворохобники перейшли і на Сицилію, а сицилїйскі невільники по страшних досьвідах в обох ворохобнях не мали відваги виступити самостійно. Та й властителї невільників і претори мали ся більше на бачности як давнїйше.

По здушеню другої ворохобнї видано закон, котрий під карою смерти забороняв кождому невільникови носити при собі яке небудь оружиє. Закон той виконувано так строго, що претор Доміций велїв одного пастиря, котрий списою уживаною на польованю забив дика, прибити на хрест. „Може бути — каже на то Ціцеро, один із найбілших чоловіколюбців римского народу — що то буде комусь здавати ся великою лютостию, я не хочу ізза того перечити ся, але то лиш можу сказати, що Доміций волів бути лютим в караню як легкодушним у вибачуваню. Лад, який завели претори і карність панів зарадили тій небезпечности воєн з невільниками так, що з тої провінциї не може вийти ніяке домашнє лихо.

Істория ворохобнї невільників на Сицилії в старинї єсть з деяких взглядів вельми поучаюча. Она показує ту сумну правду, що найбільшими ворогами людий така самі люди. З неї видимо, до як страшних наслїдків може гнет тих, що мають власть і материяльну силу за собою, але з неї видимо заразом і то, на чім кінчать ся подвиги тих, котрих лиш сама розпука спонукає станути до власної оборони. Бувають хвилї, в котрих голота і люди неволї покажуть ся здібними і до найбільших подвигів, до найбільшого геройства, але на тім і конець, бо людем, в котрих натуру вїло ся за глубоко пятно неволї, брак тої внутрішної сили, котра би їх удержала на тій висотї свободи, на котру они хвилево вибють ся; їм брак тої провідної гадки, котра держить людий в їх стремленях; они не видять ясно остаточної цїли своїх подвигів а длятого не вміють і не можуть використати своїх хвилевих успіхів та користних обставин а остаточний конець буває таки, що давна неволя чи в сякій чи такій формі вертає назад. До дїйстної свободи не можна лиш вибити ся, треба ще й виховати ся до неї. Лиш тота суспільність, той нарід може стати свобідним, котрий виховав ся до свободи.

За далеко би нас то завело, якби ми тут хотїли згадувати про всї ті великі події історичні, котрих слїди остали ся на Сицилії аж до нинїшного дня. В наших часах говорить ся дуже богато о поступі, новім ладї і т. п., а як мало зважає ся на то, що дїйстно поступ в розвою людскости взагалї іде незвичайно поволи. Сила звичаю і навички має вже на поодинокого чоловіка незвичайно великий вплив, а тим більший на цїлу суспільність або й цїлий нарід і годї еї не то вже відразу але хоч би й по довшім часї зложити, змінити або таки зовсїм сперти. Нинїшні відносини на Сицилії дають нам найлїпший примір того. Стародавних невільників і римских властителїв більших посїлостий та арендаторів вже давно нема, але за то суть все ще нові невільники, нові властителї великих посїлостий і нові арендатори. Та й війна невільників все ще веде ся, лиш она нині мала і знана під назвою бриґантизму.

Господарство рільне на Сицилії, хоч вже й при помочи машин, веде ся все ще майже зовсїм по давному. На цїлім острові суть лиш властителї більших посїлостий і сїльска голота, котра жиє в найбільшій нуждї. Той маленький ґрунт, на якім сидить сицилїйский селянин, не годен его виживити і він шукає заробку на більшій посїлости. Але властителя більшої посїлости нема в его маєтности. Він коли не жиє де в Римі, Фльоренциї, Венециї або Парижи, то бодай в Палермі або котрімсь иншім більшім містї на острові. Знатоки сицилїйских відносин кажуть, що більша часть властителїв більших посїлостий нїколи не виділа своїх ґрунтів і не знає про них більше нїчого як лиш то імя, що надає їм шумний титул шляхотский, та посесорів (gabelloti), котрі управляють ті ґрунти і платять їм річний чинш. Такий посесор більшої посїлости наймає ґрунт звичайно на шість лїт і знов від себе віднаймає часть з него меншому посесорови, або обрабляє его при помочи найманих до роботи селян. Посесорови байдуже про то, як він той ґрунт обрабляє; він же не буде на

— **Наслідки темноти.** Селяни з околиць Станиславова вибирають ся на жнива на Буковину і за літо одна родина забрабляє около 200 К. Оноді повернула одна родина з під Станиславова домів, з тим пересьвідченєм, що везе з собою 100 зр. Але яке було розчароване селянина, коли при виміні банкнота дістав дрібними лише 100 К, бо несовісний працьодавець дав неписьменному селянинови замість зароблених 100 зр. лише 100 К. — Подібна подія приключила ся дня 10 с. м. в Чернівцях. Селянин Вахнюк з Кичери продав жидам бика за 75 зр., а жиди замість пятьдесять злр. дали єму банкнот на 50 К. Старий Вахнюк не розумів, що то є, аж дома обрахував ся, що бракує 25 злр.

Господарство, промисл і торговля.

— **Ц. к. Дирекция зелізниць державних** оповіщує: Дня 10-го с. м. отворено в окрузі ц. к. Дирекциї зелізниць державних в Пільзні зелізницю льокальну Радоніц-Дунав зі стациями Радоніц, Рогозец, Олешав і Дунав і перестанками Гестоб, Завербрун і Тіфенбах. Стациї уряджено для загально руху, а перестанки тілько для руху особового і обмеженого пакункового. Перевіз материялів вибухових збороненний.

— Перестанок Ціґельгіген на шляху Марієнбад-Карльсбад поміж стациями Тепелец і Айх-Піркенгамер отворено дня 9 падолиста с. р. для руху особового і пакункового. Білети продає ся на перестанку.

— Сим доносить ся, що дня 15 с. м. привернено загальний рух на шляху Стрий-Гнїздичів-Кохавина зелізниці Стрий-Ходорів.

— Дня 15-го падолиста 1902 заведе ся на ново загальний рух на просторони між стациями Гнїздичів-Кохавина і Стрий на шляху зелізниці державної Стрий-Ходорів в окрузі ц. к. Дирекциї зелізниць державних в Станїславові поїздами особовими 3312 зі Стрия і 3311 з Гнїздичова-Кохавина. — Розклад їзди поїздів особових згаданого шляху оповіщено вже афішами, а іменно в табели V б) як також в II. зшитку кишеневого пляну їзди важного з 1 мая 1902.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Віденъ 18 падолиста. Легка недуга Цісаря вже, як здаєть ся, минула і гостець вже цілком уступив. Мимо того Цїсар ще кілька днів полишить ся в Шенбрунї.

Віденъ 18 падилиста. На становище маршалка долїшної Австриї наміряють деякі антисемітскі посли підпирати кандидатуру кн. Ал. Ліхтенштайна; друга часть антисемітів підпирає кандидатуру віденьского бурмістра др. Люеґера.

Загреб 18 падолиста. З вчерашним днем знесено наглі суди, заведені ще дня 3 вересня з причини противсербских розрухів.

Сиракуза 18 падолиста. Минувшої ночи охрестність міста Модіки знов була залита водою в наслідок повени. Рух зелізничий застановлено.

Віндзор 18 падолиста. Король Едвард прибув сюди вчера о 7 год. вечером, а чверть години пізнїйше приїхав там португальский король.

вім вікувати, отже дивить ся лиш на то, щоби хвилево витягнути з него як найбільші зиски. З селянином, котрий у него робить, не вяже єго нічого і він старає ся лиш визискати єго роботу, користає з єго нужди і потреби та платить дешево.

В давних часах, коли ще на острові панували Сарацени (Араби), люди бояли ся мешкати осібняком, де серед поля, а збивали ся в села в більші громади. Той звичай остав ся і до нинї і сицилійскі селяни держать ся єго уперто. Ґрунти довкола сіл тягнуть ся иноді на півтора, дві або й три милї далеко. Щоби вийти на роботу в поле і вернути назад домів, мусить господар зробити на день кілька годин дороги. Він не годен длятого обробити свого ґрунту так як потреба. На поли не хоче ніяк мешкати, а за причину то подають також і то, що сицилійский селянин єсть дуже заздрістний; він не хоче лишити жінки самої дома, коли вибирає ся на день або й на кілька на роботу в поли, лиш під дозором сусідів. Чи так, чи ні, але то річ певна, що сицилійскі селяни не хотять ніяк поселювати ся в полях, а то утрудняє ім роботу і заробок. Роблено вже проби і декотрі властителї більших посілостий побудували були навіть хати в полях та хотіли поселювати в них селян, але то не удало ся.

Сицилійский селянин єсть дуже темний і забобонний та дає ся легко затуманити і використати. В громадах, по селах і містах нема доброго ладу а вся управа спочиває по найбільшій части в руках людий продайних. Страшенні податки гнетуть бідних людий а до того они ще й не можуть нігде знайти права, бо всюди верховодить продайність. Ті відносини стали ся причиною, що бідний а темний селянин на Сицилії видить всюди довкола себе лиш самих ворогів. Ворогом у него властитель більшої посілости, бо то богач, ворогом посесор, бо той єго безпосередно використує, ворогом кождий, хто не такий самий як він, отже він видить поміч лиш в собі самім і пускає ся на бриґанта. Краде збіже з поля або із злости нищить єго, краде худобу, ловить богача і то називає „секвестрациєю" та жадає відтак високого окупу (pikatto), або наконець допускає ся таки простого убийства.

То все разом склало ся на Сицилії на такі відносини, яких нема нїгде в цїлій Европі, хиба ще трохи в полудневій Італії. Управитель більшої посілости або посесор, коли виходить з хати хоч би лиш на село, не то вже в поле, бере револьвер з собою. Хто їде з міста з більшими грішми, уважає на то, щоби не їхав сам лиш в товаристві більше людий. Знатнїйші і впливовійші особи беруть собі ще й одного або двох карабінерів для безпечности. А треба ще й то додати, що Сицилійці з давен давна люблять носити якусь зброю при собі хоч би лиш ніж і дуже часто навіть самі межи собою залагоджують справу ножами. До звичаю Сицилійців належить і так звана „омерта". Правдивий Сицилієць, коли якийсь з єго товаришів пробе єго смертельно ножем, не виявить ніколи імени свого убийника. Але єго приятелї, скоро власть державна не вишукає убийника, самі єго вишукають і при найблизшій нагоді відплатять ся єму за убитого. Оттакі нинї відносини на Сицилії і правительство італіяньске на дармо силує ся змінити ті відносини.

(Конець буде).

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарні В. Ловиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефона число 569).